

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ САДІВНИЦТВА
ФАКУЛЬТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ

ЗАТВЕРДЖУЮ»

Голова Приймальної комісії
Уманського НУС

І.І. Мостов'як

« 23 » березня 2017 р.

ПРОГРАМА
вступного іспиту в аспірантуру
за галуззю знань 07 «Управління та адміністрування»
за спеціальністю 073 «Менеджмент»

Голова предметної комісії

Школьний О. О.

(підпис)

(ПІБ)

Умань-2017

Програма вступного іспиту в аспірантуру за галуззю знань 07 «Управління та адміністрування» за спеціальністю 073 «Менеджмент». – Умань, 2016. – 33 с.

Укладачі: д.е.н., професор Шкільний О.О., д.е.н., професор Транченко Л.В., к.е.н., доцент Новак І.М.

Схвалено вченою радою факультету менеджменту (протокол № 6 від 22 лютого 2017 р.).

Схвалено науково-методичною комісією факультету менеджменту (протокол № 6 від 21 лютого 2017 р.).

ЗМІСТ

Вступ	4
1. Характеристика змісту програми	4
2. Вимоги до здібностей і підготовленості здобувачів. Основні професійні компетентності	33
3. Орієнтовний перелік питань для підготовки до фахового іспиту	34
4. Критерії оцінювання підготовленості вступників	39
5. Список рекомендованої літератури	40

Вступ

Програма вступного іспиту фахового вступного випробування до аспірантури за галуззю знань 07 «Управління та адміністрування» за спеціальністю 073 «Менеджмент» відображає кваліфікаційні вимоги до теоретичних знань претендентів для вступу до аспірантури. Програма є основою для формування переліку питань вступного іспиту й складання екзаменаційних білетів.

Метою складання вступного іспиту є перевірка й оцінювання фундаментальних знань вступників із менеджменту організацій, корпоративного управління, управління змінами, інвестиційного та фінансового менеджменту, методології й організації наукових досліджень, а також менеджменту зовнішньоекономічної діяльності., що є передумовою оцінки можливостей для проведення наукових досліджень з обраної галузі науки.

Фахове випробування проводиться з метою виявлення знань, вмінь, компетентної здатності щодо здійснення наукових досліджень на основі типових методик, якими повинен володіти фахівець за галуззю знань 07 «Управління та адміністрування» за спеціальністю 073 «Менеджмент».

Завдання до фахового іспиту при вступі в аспірантуру за галуззю знань 07 «Управління та адміністрування» за спеціальністю 073 «Менеджмент» містять питання з наступних дисциплін: «Менеджмент організації», «Корпоративне управління», «Управління змінами», «Інвестиційний менеджмент», «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності», «Фінансовий менеджмент», «Методологія і організація наукових досліджень».

1. ХАРАКТЕРИСТИКА ЗМІСТУ ПРОГРАМИ

Менеджмент організацій

Тема 1. Системна модель менеджменту організації

Організація як складна система та як об'єкт управління: взаємозв'язок та взаємозалежність її внутрішніх елементів і факторів зовнішнього середовища.

Особливості функціонального та системного бачення організації.

Характеристика основних підсистем організації. Моделі організації як відкритої системи. Узгодження цілей, стратегій, функціонального та організаційного потенціалу й можливостей організації.

Множинність підпорядкування результативності організації: проблеми узгодження пріоритетів та інтересів учасників діяльності.

Рівні досконалості організації.

Досягнення синергізму в менеджменті організації.

Тема 2. Еволюція організації

Зміни як об'єктивний процес розвитку організації. Значення змін в діяльності організації. Еволюційні погляди на процеси змін в діяльності організації. Життєвий цикл діяльності організації та стадії виникнення змін. Управління процесами змін. Використання системного підходу в управлінні в умовах змін.

Особливості менеджменту на основних етапах життєвого циклу організації.

Тема 3. Організаційний механізм менеджменту організації

«Жорсткий» та «м'який» системний підхід до управління організаційними процесами. Системні правила менеджменту.

Комплексний механізм управління: економічний, мотиваційний, організаційний, правовий, процедурний. Поєднання функціонального, процесного та ситуаційного підходів.

Нормативно-правова регламентація, підстави та порядок організації управління.

Методологія проектування системи менеджменту та управлінських процедур. Проектування ієрархії менеджменту. Діапазон керованості та фактори, що його визначають.

Принципи та етапи раціонального розподілу в системі менеджменту. Дотримання субординації. Проектування складу структурних одиниць.

Визначення рівня централізації менеджменту.

Тема 4. Організаційний інжиніринг

Елементи організаційно-управлінського аналізу.

Інжиніринговий опис процесів в організації. Методологія організаційного інжинірингу. Умови інжинірингового підходу. Учасники процесу інжинірингу. Сфери інжинірингу.

Загальні правила інжинірингу: уніфікація різноманіття робіт, автономність прийняття рішень, процесний підхід, функціональна доцільність, підсумкова багатоваріантність, зменшення параметрів «входу» «шумів», нівелювання контролюючих заходів, зниження частки погоджень, персоніфікованість відповідальності, поєднання централізації та децентралізації.

Тема 5. Організаційний дизайн

Дизайн організації як набір параметрів, що визначають рівні поділу праці та координування. Координаційні механізми дизайну.

Рівні організаційних змін. Етапи організаційних змін. Компонента організаційних перетворень. Об'єкти організаційних перетворень.

Модель розвитку внутрішнього потенціалу підприємства та конкурентного статусу підприємства.

Тема 6. Управлінські моделі

Елементи менеджменту організації.

Модель управління як системо-утворюючий комплекс методів, набору форм впливу, принципів. Компоненти управлінських моделей. Різновиди управлінських моделей.

Комбінація управлінських моделей.

Тема 7. Керівництво в організації

Завдання менеджера щодо керівництва в організації.

Керівництво спільною діяльністю.

Комунікаційно-інформаційні аспекти розпорядчої діяльності. Техніка і форми передачі розпоряджень. Об'єктивізація доручень. Рівномірність, конкретність завдань. Свобода дії у виконанні. Урахування суб'єктивних факторів у розпорядчій діяльності. Зворотне делегування.

Людина як об'єкт управлінського службового контролю. Оцінювання виконання: показники, критерії. Об'єктивність оцінювання. Право на помилку. Види помилок та наслідки. Заходи щодо профілактики та усунення помилок.

Управління дисципліною. Статичний та динамічний аспекти. Типові порушення та їх причини. Дисциплінарний вплив. Застосування системи стягнень та заохочень. Правила накладання дисциплінарних стягнень.

Тема 8. Захищеність організації щодо чинників ризику

Умови виникнення ризикової ситуації. Суб'єкт та об'єкт ризику.

Сутність та особливості управлінського ризику. Зовнішні та внутрішні фактори ризику. Класифікація факторів ризику за аспектами прояву: економічні, фінансові, юридичні, соціально-психологічні. Види ризику.

Аналіз та оцінювання ризику. Методи кількісного та якісного оцінювання ризику. Специфічність вибору альтернатив управлінських рішень в умовах ризику.

Концепція управління ризиком. Інструментарій впливу на ризик. Модель поведінки системи управління в ситуації ризику.

Критерії організації щодо чинників ризику.

Тема 9. Управління результативністю менеджменту організації

Управління результативністю: основні підходи. Класифікація інструментів інтенсифікації розвитку підприємства, таксономія методів.

Цільові програми управління ефективністю та розвитком організації. Області обмеження розвитку організації.

Якість менеджменту організації. Діагностування якості менеджменту організації.

Система показників оцінювання результативності і якості менеджменту організації.

Корпоративне управління

Тема 1. Теоретичні основи корпоративного управління

Сутність корпоративного управління та його роль в процесі господарювання. Характеристика елементів корпоративного управління. Принципи корпоративного управління та вплив міжнародного співтовариства на їх узагальнення. Моделі корпоративних відносин: світовий досвід та особливості управління корпораціями в Україні. Еволюція формування корпоративної форми організації бізнесу. Основні характеристики інтеграційних процесів, типи та форми інтегрування. Корпоративна культура та її роль в корпоративному управлінні. Різновиди організаційних об'єднань корпоративного типу в різних секторах економіки.

Тема 2. Зовнішня сфера корпоративного управління

Форми державного регулювання ринку цінних паперів. Роль і функції Комісії з цінних паперів та фондового ринку. Антимонопольне регулювання в корпоративному секторі. Управління державними корпоративними правами. Податкова політика в корпоративному секторі України. Сутність та

роль депозитарної системи в корпоративному регулюванні. Види депозитарної діяльності та її суб'єкти. Управління рухом акцій на первинних і вторинних ринках. Фінансові посередники в системі корпоративного управління. Основні організаційні форми фінансового посередництва.

Тема 3. Учасники корпоративних відносин та органи корпоративного управління

Ключові учасники корпоративних відносин: світовий досвід та вітчизняна практика. Структура корпоративних органів управління. Підпорядкованість органів управління корпорації. Спостережна рада та причини її створення. Повноваження спостережної ради. Виконавчий орган корпорації та його повноваження. Ревізійна комісія. Повноваження ревізійної комісії. Порядок формування органів управління та їх кількісний склад. Порядок роботи органів управління. Трудові відносини з посадовими особами органів управління корпорації. Відповідальність посадових осіб органів управління акціонерного товариства. Заходи щодо забезпечення інформаційної прозорості в Кодексі корпоративної поведінки.

Тема 4. Тактичне і стратегічне управління корпораціями

Особливості тактичного і стратегічного управління корпораціями. Тактичне і стратегічне управління як інструмент реалізації потенціалу корпоративного управління. Визначення параметрів системи тактичного і стратегічного планування корпорації. Система погодження та затвердження стратегічних і поточних планових документів. Сутність та критерії формування системи тактичного і стратегічного моніторингу. Зв'язок результатів моніторингу з цілями та стратегією корпорації. Визначення цілей діяльності корпорацій. Характеристика підходів та загальні закономірності встановлення корпоративних цілей. Особливості визначення корпоративної місії та забезпечення її взаємозв'язку з місіями корпоративних формувань.

Тема 5. Управління корпоративними витратами

Сутність, класифікація та підходи до ідентифікації витрат. Особливості формування корпоративних витрат. Планування витрат корпорації. Організування центрів відповідальності. Мотивування працівників за оптимізацію витрат. Контролювання та регулювання корпоративних витрат. Резерви зниження корпоративних витрат. Форми фінансового забезпечення корпоративних витрат.

Тема 6. Звітність та контролювання в системі корпоративного управління

Вимоги до звітності учасників фондового ринку. Побудова фінансової звітності згідно з міжнародними та національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку. Розкриття звітної інформації учасниками фондового ринку. Консолідована фінансова звітність. Поняття та концептуальні засади корпоративного контролю. Система корпоративного контролю та її функції. Форми та моделі корпоративного контролю. Внутрішній та зовнішній аудит в корпораціях. Типові прийоми забезпечення правового захисту інвесторів за інсайдерської та аутсайдерської систем корпоративного менеджменту та контролю. Заходи щодо забезпечення функціонування механізмів корпоративного управління і контролю в Кодексі корпоративної поведінки.

Тема 7. Оцінювання ефективності корпоративного менеджменту

Рейтингове оцінювання якості корпоративного менеджменту. Критерії фінансової оцінки якості різних систем корпоративного управління: показники зворотності банківських кредитів, акціонерна вартість і вартість «учасників». Максимізація акціонерної вартості як ідеологія корпоративного управління. Методичні підходи до визначення ефективності корпоративного менеджменту. Фактори підвищення ефективності корпоративного менеджменту. Показники та особливості оцінювання ефективності корпоративного менеджменту. Напрями підвищення ефективності управління корпораціями. Оцінювання ефективності механізмів корпоративного менеджменту. Організаційна ефективність: сутність, параметри та методи оцінювання. Ефективність інвестиційної та інноваційної діяльності. Ефективність корпоративного управління як досягнення балансу інтересів.

Управління змінами

Тема 1. Теоретичні основи управління змінами

Природа виникнення змін. Сутність змін у природі та у відкритих соціально-економічних системах (їх взаємозв'язок). Організаційна досконалість - основа організаційних змін. Основні складові організаційної досконалості за Харінгтоном (процеси, проекти, зміни, знання, ресурси). Класифікація видів змін.

Тема 2. Індивідуальні зміни

Навчання та зміни. Особа і зміни. Види компетентностей. Біхевіористичний, когнітивний, психодинамічний, гуманістично-психологічний підходи до змін. Управління своїми та чужими змінами.

Розроблення індивідуальних планів управління поліпшенням результатів роботи. Заходи перед початком та після ініціювання змін. Характеристика концепції організації, що навчається, як провідника змін. Теорії навчання. Цикл втручання у процес змін. Модель Д. Колба. Таксономія Блума.

Тема 3. Командні зміни

Поняття групи та переформування її в команду. Типи корпоративних команд. Вплив індивідуумів на динаміку команди. Способи ініціювання адаптації команди до організаційних змін. Основні стадії розвитку команд та їх характеристика. Етапи змін команд за Такманом. Типологія учасників команди змін за Белбіном. Пастки Біона. Проведення оцінювання стану організації та підготування документів, що описують бачення ключових чинників розвитку команди та організації загалом. Розроблення цілей з результатів роботи організації. Визначення бажаних стандартів поведінки команди та організації.

Тема 4. Організаційні зміни

Моделі та підходи до організаційних змін. Принципи роботи організації з використанням організаційних метафор, що характеризують сутність підходів до змін. Організація як машина, політична система, організм, потік і трансформація (метафори Гаррета Моргана до організаційних змін). Моделі змін (модель Льюїна, формула змін Бекхарда, модель узгодження Надлер-Тушмана, системна модель Сенге). Цикл змін за Коттером.

Моделі організаційних перетворень. Умови, елементи та фактори ефективності організаційних перетворень. Реформування організації.

Тема 5. Роль керівництва в управлінні змінами

Ефективне лідерство. Матриця взаємозв'язків: метафора організації та необхідний тип керівництва. Стилi та навички керівника змін. Менеджери та лідери: спільне та відмінне (за Уореном Беннісом). Характеристика «єднальних» керівників за Дж. Ліпман-Блюменом. Самоаналіз та внутрішні ресурси управлінця змінами. Емоційна компетенція управлінця.

Тема 6. Розвиток організації в сучасних умовах та проблеми управління опором змінам

Управління опором змінам. Формування інноваційної організаційної культури. Оцінювання економічної ефективності варіантів технологічного, організаційного, економіко-фінансового та інших видів розвитку

підприємства з врахуванням опору змінам. Оцінювання рівня опору змінам. Розроблення рекомендацій зі зниження опору.

Тема 7. Структурні зміни

Сутність реструктуризації. Реструктуризація з позиції індивідуальних змін. Треступінчата модель Льюїна. Причини реструктуризації. Стратегічний аналіз і причини змін. Критичні чинники успіху змін. Проекти з управління змінами в організаціях. Моніторинг та аналіз змін. Реструктуризація з погляду індивідуальних змін: особливий випадок скорочення штатів (модель Ноєра). Команди у процесі реструктуризації.

Тема 8. Управління змінами у стратегічному розвитку організації

Стратегія інтенсивного зростання. Процеси диверсифікації. Інтеграційні процеси та зміни в організаціях. Причини об'єднання та поглинання. Переваги та недоліки різних організаційних структур та об'єднань. Висновки із досліджень вдалих і невдалих поглинань. Принципи поглинання та об'єднання для координаторів змін.

Тема 9. Зміни корпоративної культури

Основні принципи успішної зміни корпоративної культури. Регулювання діяльності організації. Ребрендинг. Створення бренду працедавця.

Тема 10. Зміни на основі інформаційних технологій

Стратегія та інформаційні технології (ІТ). Стратегічна сітка Кеша для оцінювання стану інформаційних технологій в організації. Роль ІТ-менеджменту в організаційних змінах. Треступеневий підхід управління змінами в ІТ. Зміни процесів та корпоративної культури. Нові правила інформаційного суспільства.

ІНВЕСТИЦІЙНИЙ МЕНЕДЖМЕНТ

Тема 1. Сутність, мета та функції інвестиційного менеджменту

Поняття інвестицій та інвестиційної діяльності підприємства. Роль інвестицій у забезпеченні ефективного стратегічного розвитку підприємства та зростання його ринкової вартості. Поняття валових та чистих інвестицій. Класифікація інвестицій підприємства за об'єктами інвестування, характером участі в цьому процесі, періодом інвестування та іншими ознаками. Сучасні

форми державного регулювання інвестиційної діяльності підприємств в Україні. Суб'єкти інвестування, їх основні типи.

Поняття інвестиційного менеджменту як професійної діяльності і наукового напрямку. Зв'язок теорії інвестиційного менеджменту з теорією загального менеджменту підприємства.

Основна мета інвестиційного менеджменту, її підпорядкованість стратегії економічного розвитку підприємства.

Основні завдання інвестиційного менеджменту - забезпечення високих темпів економічного розвитку підприємства за рахунок ефективної інвестиційної діяльності, максимізації доходів (чистого грошового потоку), мінімізації інвестиційних ризиків підприємства, забезпечення проектних параметрів реалізації інвестиційних програм тощо.

Основні функції інвестиційного менеджменту - розробка стратегічних напрямів інвестиційної діяльності підприємства, стратегії формування інвестиційних ресурсів підприємства на основі дослідження зовнішнього інвестиційного середовища та прогнозування кон'юнктури інвестиційного ринку; обґрунтування окремих проектів реального інвестування підприємства та їх оцінка; відбір ефективних фінансових інструментів на основі оцінки їх інвестиційної привабливості; формування інвестиційного портфеля підприємства та його оцінка; поточне планування та оперативне управління реалізацією інвестиційних програм і окремих проектів тощо.

Тема 2. Методологічні засади та методичний інструментарій інвестиційного менеджменту

Концепція оцінки вартості грошей у часі під час здійснення інвестиційної діяльності підприємства. Методичний інструментарій визначення майбутньої і теперішньої вартості чистого грошового потоку від інвестиційної діяльності.

Інфляція та її вплив на результати інвестиційної діяльності. Номінальна та реальна вартість чистого грошового потоку від інвестиційної діяльності. Врахування фактору інфляції при формуванні необхідного рівня доходності інвестицій. Інфляційна премія та методи її розрахунку.

Поняття інвестиційних ризиків. Класифікація інвестиційних ризиків за окремими ознаками. Поняття систематичного та несистематичного інвестиційних ризиків. Методичний інструментарій кількісної оцінки рівня інвестиційних ризиків. Премія за ризик та методи її розрахунку. Модель оцінки капітальних активів, основні допущення щодо її використання. Лінія надійності інвестиційного ринку, методи оцінки необхідного рівня доходності інструменту інвестування, виходячи з рівня систематичного ризику.

Поняття ліквідності інвестицій. Класифікація інвестицій підприємства за рівнем ліквідності. Методичний інструментарій оцінки рівня ліквідності інвестицій. Премія за ліквідність інвестицій та методи її розрахунку.

Тема 3. Оцінка та прогнозування розвитку інвестиційного ринку

Поняття інвестиційного ринку. Класифікація видів та сегментів інвестиційного ринку. Характеристика окремих видів та сегментів інвестиційного ринку України на сучасному етапі.

Методи поточного спостереження кон'юнктури інвестиційного ринку. Поняття моніторингу інвестиційного ринку та принципи його організації на підприємстві. Основні параметри інвестиційного ринку, що спостерігається, зв'язок напрямів і особливостей інвестиційної діяльності підприємства з ними.

Методи аналізу поточної кон'юнктури інвестиційного ринку.

Прогнозування кон'юнктури інвестиційного ринку; основні етапи та методи його здійснення.

Поняття інвестиційної привабливості галузей економіки. Методичні засади дослідження інвестиційної привабливості окремих галузей економіки.

Система основних показників, що характеризують інвестиційну привабливість галузей економіки.

Поняття інвестиційної привабливості регіонів. Методичні засади дослідження інвестиційної привабливості окремих регіонів.

Система основних показників, що характеризують інвестиційну привабливість регіонів.

Поняття інвестиційної привабливості окремих підприємств. Методичні засади дослідження інвестиційної привабливості окремих підприємств.

Система основних характеристик і показників інвестиційної привабливості окремих підприємств - стадія життєвого циклу, реальна вартість і структура сукупних активів, фінансовий стан, стан унравління боргами, ринковою вартістю підприємства.

Тема 4. Інвестиційна стратегія підприємства

Поняття інвестиційної стратегії підприємства. Зв'язок інвестиційної стратегії із загальною стратегією економічного розвитку підприємства.

Основні етапи процесу формування інвестиційної стратегії підприємства — визначення горизонту стратегічного управління інвестиційною діяльністю, формування її стратегічних цілей, обґрунтування стратегічних напрямів інвестиційної діяльності, стратегії формування інвестиційних ресурсів; структурування реалізації стратегії за періодами та іншими кількісними параметрами.

Оцінка інвестиційної стратегії підприємства за критеріями відповідності загальній стратегії його економічного розвитку, внутрішньої збалансованості її розділів, узгодженості із зовнішнім інвестиційним середовищем, урахування впливу факторів зовнішнього інвестиційного середовища, ресурсного потенціалу підприємства, рівня інвестиційного ризику, проектної результативності тощо.

Оптимізація співвідношення різних форм інвестування за окремими етапами реалізації його інвестиційної стратегії, виходячи із профільного спрямування діяльності підприємства, стадії його життєвого циклу, розміру, стану кон'юнктури окремих сегментів інвестиційного ринку тощо.

Тема 5. Політика формування інвестиційних ресурсів підприємства

Поняття інвестиційних ресурсів підприємства, класифікація, форми залучення. Завдання та основні етапи розробки політики формування інвестиційних ресурсів підприємства. Методичні засади розробки політики формування інвестиційних ресурсів підприємства.

Визначення загальної потреби в інвестиційних ресурсах. Особливості розрахунку потреби в інвестиційних ресурсах підприємства для здійснення реальних та фінансових інвестицій. Сучасні методи фінансування окремих інвестиційних проектів і програм – повне самофінансування (за рахунок внутрішніх джерел формування інвестиційних ресурсів), акціонування, кредитне фінансування, фінансовий лізинг і селенг, змішане фінансування. Оптимізація структури джерел формування інвестиційних ресурсів за формами залучення і видами. Поняття вартості інвестиційних ресурсів. Середньозважена вартість інвестиційного капіталу. Оцінка вартості внутрішніх та зовнішніх джерел залучення власного капіталу для інвестицій. Методи оцінки вартості джерел позикового капіталу.

Тема 6. Управління реальними інвестиціями підприємства

Роль реального інвестування в розвитку підприємств. Характеристика основних форм реальних інвестицій підприємства - придбання цілісних майнових комплексів, нове будівництво, реконструкція, модернізація, придбання окремих видів матеріальних та нематеріальних активів тощо.

Методичні засади управління реальними інвестиціями підприємства. Основні етапи процесу управління реальними інвестиціями на підприємстві - аналіз стану реального інвестування у передплановому періоді, визначення загальної потреби в реальному інвестуванні в плановому періоді, обґрунтування форм реального інвестування; розробка бізнес-планів реальних інвестиційних проектів, методи формування програми реальних інвестицій; управління забезпеченням реалізації окремих реальних інвестиційних проектів та інвестиційних програм.

Бізнес-план реального інвестиційного проекту, методичні засади його розробки. Зміст бізнес-плану реального інвестиційного проекту та характеристика основних його розділів - резюме, характеристика продукту (послуги), розміщення об'єкта, аналіз ринку продукту, обсяг та структура виробництва продукту (послуги), які плануються, забезпеченість випуску продукту (послуги) основними факторами виробництва, стратегія маркетингу, фінансовий план, визначення потреби в інвестиційних ресурсах

та джерел її фінансування, оцінка ризиків та форми їх страхування і мінімізації, графіки реалізації проекту, аналіз беззбитковості. Система основних показників, що входять до складу окремих розділів бізнес-плану реального інвестиційного проекту, та методи їх розрахунку.

Принципи оперативного управління реалізацією реальних інвестиційних проектів.

Календарний план реалізації реального інвестиційного проекту та порядок його розробки. Розподіл відповідальності і ризиків замовника та підрядчика під час реалізації інвестиційного проекту.

Бюджет реального інвестиційного проекту, його види. Особливості розробки капітального бюджету. Зміст та порядок розробки поточного бюджету експлуатації реального інвестиційного проекту. Метод «гнучкого бюджету» реалізації інвестиційного проекту "і принципи його розробки.

Побудова системи моніторингу реалізації реальних інвестиційних програм і проектів. Система основних показників моніторингу. Аналіз резервів і можливостей нормалізації ходу виконання окремих інвестиційних проектів. Необхідність оперативного коригування форм реалізації інвестиційних проектів. Критерії припинення реалізації інвестиційного проекту та «виходу» із нього.

Тема 7. Правила прийняття інвестиційних рішень

Методичні підходи оцінки й відбору реальних інвестицій.

Методи оцінки ефективності проектів реальних інвестицій. Критерії ефективності реальних інвестиційних проектів - чистий приведений дохід, індекс дохідності, період окупності, внутрішня норма дохідності та ін., порядок їх розрахунку. Взаємозв'язок окремих показників оцінки ефективності реальних інвестицій. Особливості оцінки ефективності незалежних і альтернативних проектів реальних інвестицій. Обґрунтування інвестиційних рішень про заміну капітальних активів у зв'язку з вибором «покупка-лізинг».

Управління інвестиційними ризиками: профілактика, мінімізація і запобігання окремим видам інвестиційних ризиків. Правила прийняття інвестиційних рішень в умовах невизначеності і ризику. Методи оцінки одиничних ризиків проектів реальних інвестицій: аналіз чутливості, аналіз сценаріїв, імітаційного моделювання за методом Монте- Карло, аналіз дерева рішень. Методи оцінки несистематичних ризиків проектів реальних інвестицій. Методи оцінки ринкових (систематичних) ризиків проектів реальних інвестицій.

Методи оцінки рівня ліквідності окремих реальних інвестиційних проектів та її вплив на прийняття інвестиційних рішень.

Тема 8. Формування програми реальних інвестицій підприємства

Поняття програми реальних інвестицій та принципи її формування. Основні етапи формування програми реальних інвестицій на підприємстві. Методичні підходи до відбору реальних інвестиційних проектів, що можуть включатися до програми реальних інвестицій підприємства.

Критерії відбору до програми реальних інвестиційних проектів. Методи спряженого планування інвестиційних потреб і фінансових можливостей підприємства. Оптимізація програми реальних інвестицій підприємства.

Тема 9. Особливості управління інноваційними інвестиціями підприємства

Поняття інноваційних інвестицій підприємства та характеристика їх основних форм. Мета та принципи управління інноваційними інвестиціями підприємства. Управління інноваційними інвестиціями підприємства як інструмент реалізації інноваційної стратегії.

Обґрунтування основних напрямів інноваційної діяльності підприємства і потреби в інноваційних інвестиціях у плановому періоді. Порядок вибору об'єктів інноваційних інвестицій та методи оцінки їх вартості. Особливості оцінки ефективності інноваційних інвестицій.

Тема 10. Управління фінансовими інвестиціями підприємства

Цілі та умови здійснення фінансових інвестицій. Роль фінансового інвестування в забезпеченні встановлення фінансового впливу на інші підприємства, реалізації стратегічних цілей, що пов'язані з диверсифікацією операційної діяльності підприємства, забезпеченні доходності тимчасового вільного капіталу, накопиченні інвестиційних ресурсів для реалізації реальних інвестицій. Характеристика основних форм фінансових інвестицій підприємства - вкладення в статутні фонди інших підприємств; розміщення тимчасового вільного капіталу в дохідні інструменти грошового ринку, вкладення капіталу в дохідні інструменти фондового ринку тощо.

Методичні засади управління фінансовими інвестиціями підприємства. Основні етапи процесу розробки політики управління фінансовими інвестиціями на підприємстві - аналіз стану фінансового інвестування у передплановому періоді, визначення форм фінансового інвестування, оцінка інвестиційних якостей окремих фінансових інструментів, формування портфеля фінансових інвестицій та оперативне його коригування.

Принципи й методи оцінки інвестиційної привабливості фінансових інструментів.

Характеристика основних інструментів інвестування фондового ринку України, особливості показників і методів оцінки їх інвестиційної привабливості. Рейтингова оцінка інвестиційних якостей акцій, облігацій та інших цінних паперів.

Характеристика основних інструментів інвестування грошового ринку України та інших, особливості показників і методів оцінки їх інвестиційної привабливості.

Тема 11. Управління портфелем фінансових інвестицій підприємства

Мета і завдання управління формуванням портфеля фінансових інвестицій підприємства. Типи портфелів фінансових інвестицій, їх характеристика. Принципи і послідовність здійснення процесу формування портфеля фінансових інвестицій підприємства.

Особливості відбору інструментів інвестування до портфеля фінансових інвестицій: акцій, облігацій, ощадних сертифікатів та інших. Методичні підходи до мінімізації ризиків портфеля, у т.ч. через диверсифікацію фінансових інструментів. Загальна оцінка сформованого портфеля інвестицій підприємства за критеріями дохідності, ризику та ліквідності.

Принципи та параметри оперативного управління портфелем фінансових інвестицій підприємства.

Основні фактори, що впливають на зниження ефективності фінансових інвестицій, методи оцінки їх впливу. Організація системи моніторингу ефективності портфеля фінансових інвестицій. Обґрунтування управлінських рішень щодо реконструкції портфеля фінансових інвестицій, ефективних форм реінвестування капіталу.

МЕНЕДЖМЕНТ ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Тема 1. Предмет і завдання дисципліни «Менеджмент ЗЕД»

Предмет, мета та завдання дисципліни «Менеджмент ЗЕД». Сутність менеджменту ЗЕД. Принципи менеджменту ЗЕД. Процес менеджменту ЗЕД в організації. Керівна і керована системи у менеджменті ЗЕД. Суб'єкти ЗЕД. Застосування функціонального підходу до менеджменту ЗЕД. Характеристика основних функцій менеджменту ЗЕД. Методи менеджменту ЗЕД. Застосування системного підходу до менеджменту ЗЕД. Застосування ситуаційного підходу до менеджменту ЗЕД. Комплексний підхід до менеджменту ЗЕД як основа ефективного управління ЗЕД. Особливості менеджменту ЗЕД на великих, середніх та малих підприємствах. Місце курсу серед інших економічних дисциплін, його структура і логіка викладання, значення у підготовці менеджерів ЗЕД. Інформаційно-методичне забезпечення курсу.

Тема 2. Планування ЗЕД

Сутність планування ЗЕД. Принципи та види планування ЗЕД.

Стратегічне планування ЗЕД. Технологія розроблення стратегій у сфері ЗЕД. Виробничі, фінансові, маркетингові, організаційні, конкурентні, товарні та інші стратегії у сфері ЗЕД. Моделі вибору оптимальних стратегій у сфері ЗЕД. Критерії вибору стратегій. Прогнозування у сфері ЗЕД.

Тактичне планування ЗЕД. Індикатори ЗЕД. Планування фінансового забезпечення ЗЕД. Бюджетне планування ЗЕД. Планування грошових потоків в ЗЕД. Планування залучення внутрішніх та міжнародних кредитів. Планування витрат, що супроводжують ЗЕД. Оперативно-календарне планування у ЗЕД. Поопераційне планування при здійсненні ЗЕД. Особливості бізнес-планування міжнародних інвестиційних проектів.

Тема 3. Організування ЗЕД

Основні форми проектування організацій, задіяних у ЗЕД. Особливості побудов організаційних структур управління залежно від розмірів підприємств та масштабів ЗЕД.

Сутність і необхідність управління ЗЕД великих підприємств. Організування закордонної виробничо-господарської діяльності великих підприємств. Види закордонних філій і дочірніх підприємств. Види організаційних структур управління ЗЕД великих підприємств. Різновиди органів управління ЗЕД великих підприємств. Організаційні структури управління великих підприємств з виділенням міжнародного експортного відділу. Організаційні структури управління великих підприємств з виділенням відділу збуту за функціональним, товарним і територіальним принципами. Організаційні структури управління великих підприємств з виділенням міжнародного відділення за регіональною та континентальною ознаками. Матрична організаційна структура управління великих підприємств. Особливості побудови організаційних структур управління транснаціональних компаній

(ТНК), багатонаціональних компаній (БНК), спільних підприємств (СП) та різноманітних міжнародних об'єднань (холдингів, концернів, консорціумів, асоціацій тощо).

Сутність та необхідність управління експортними та імпорнтними операціями малих і середніх підприємств. Фактори, які визначають особливості ЗЕД малих і середніх підприємств. Класифікація і сутність організаційних форм управління ЗЕД малих і середніх підприємств. Організаційні форми управління експортними операціями малих і середніх підприємств. Організаційні форми управління імпорнтними операціями малих і середніх підприємств

Організування співпраці із закордонними посередниками (простими посередниками, повірниками, комісіонерами, консигнаторами, торговими агентами, збутовими посередниками).

Кадрова політика у ЗЕД. Підбір персоналу. Оцінювання персоналу. Навчання та підвищення кваліфікації персоналу. Висування на керівні посади в зарубіжних філіях міжнародних компаній. Підготовка персоналу для роботи

за кордоном. Атестація і ротація кадрів. Посадові обов'язки менеджерів ЗЕД та фахівців у сфері ЗЕД (економіста відділу ЗЕД, експерта з митної діяльності, декларанта, інженера відділу ЗЕД тощо). Взаємовідносини відділу ЗЕД з іншими підрозділами підприємства.

Тема 4. Мотивування працівників у сфері ЗЕД

Форми та методи мотивування персоналу, задіяного у сфері ЗЕД. Особливості використання різних форм та систем оплати праці для працівників та керівників, задіяних у сфері ЗЕД. Міжнародна практика формування мотиваційних систем.

Роль етики у забезпеченні ЗЕД. Вплив корпоративної культури та етики бізнесу на взаємодію з іноземними контрагентами. Особливості взаємодії персоналу підприємства із іноземними контрагентами з урахуванням традицій ведення підприємницької діяльності у різних країнах.

Тема 5. Контролювання, діагностування та регулювання ЗЕД

Сутність контролювання ЗЕД. Попередній, поточний, завершальний; суцільний, вибірковий; періодичний, перманентний, разовий контроль ЗЕД. Етапи контролювання ЗЕД. Фактологічні, розрахунково-аналітичні та документальні методи контролю ЗЕД. Експертиза у ЗЕД. Контролювання укладання та виконання зовнішньоекономічних договорів.

Діагностування ефективності здійснення ЗЕД. Методи оцінювання та ідентифікування стану та параметрів ЗЕД. Індикатори та критерії ефективності здійснення ЗЕД. Технологія діагностування ЗЕД. Нормативно-методичне забезпечення діагностування ЗЕД.

Регулювання ЗЕД. Форми та інструменти регулювання ЗЕД. Роль регулювання у забезпеченні якісних управлінських процесів у сфері ЗЕД.

Тема 6. Методи менеджменту та управлінські рішення у ЗЕД

Сутність та види методів менеджменту у ЗЕД. Економічні, технологічні, соціально-психологічні та адміністративні методи менеджменту ЗЕД. Документування у ЗЕД. Ключові документи, що супроводжують зовнішньоекономічні операції. Механізми трансформування методів менеджменту ЗЕД в управлінські рішення.

Види управлінських рішень у ЗЕД та рівні їх прийняття. Фактори, які впливають на процес прийняття та реалізації рішень у сфері ЗЕД. Інформаційне забезпечення прийняття управлінських рішень у ЗЕД. Форми зберігання інформації. Механізм збирання, аналізування та оброблення інформації у ЗЕД. Забезпечення захисту інформації організації у ЗЕД. Оптимізування управлінських рішень у ЗЕД. Ризики при прийнятті рішень у ЗЕД. Ризики внутрішнього середовища (ресурсні, виробничо-господарські, комерційні), ризики зовнішнього середовища (економічні, соціальні, політичні, адміністративно-законодавчі, природно-екологічні, науково-

технічні). Підходи до оцінювання та ідентифікування ризиків, встановлення ймовірності, міри та ціни ризиків. Уникнення ризиків у ЗЕД. Прийняття ризиків у ЗЕД. Оптимізування ризиків у ЗЕД (страхування, диверсифікування, лімітування, формування резервів). Відповідальність за реалізацію рішень у ЗЕД.

Тема 7. Антикризовий менеджмент ЗЕД

Циклічні та стадіальні кризи у світовій економіці та їх вплив на ЗЕД підприємств. Кризи життєвого циклу підприємства та їх вплив на ЗЕД. Діагностування кризових явищ у сфері ЗЕД. Діагностування загрози банкрутства суб'єктів ЗЕД. Інструментарій запобігання кризовим явищам у ЗЕД.

ФІНАНСОВИЙ МЕНЕДЖМЕНТ

Тема 1. Сутність, мета і функції фінансового менеджменту підприємств

Поняття фінансового менеджменту підприємств. Місце фінансового менеджменту в загальній системі управління підприємством. Основні принципи фінансового менеджменту: інтегрованість із загальною системою управління підприємством, комплексний підхід до формування управлінських рішень, забезпечення високого динамізму управління та варіативності підходів до розроблення проектів управлінських рішень, орієнтованість на стратегічні цілі розвитку підприємств тощо.

Головна мета фінансового менеджменту - забезпечення максимізації його ринкової вартості. Діяльність фінансового менеджменту підприємства спрямована на реалізацію його головних завдань: забезпечення формування достатнього обсягу фінансових ресурсів згідно із завданнями розвитку підприємства у наступному періоді; забезпечення найбільш ефективного розподілу та використання сформованого обсягу фінансових ресурсів по основних напрямках діяльності підприємства; оптимізація грошового обороту; забезпечення максимізації прибутку підприємства за передбачуваних рівнях фінансового ризику та доходності фінансових операцій; забезпечення постійної фінансової рівноваги підприємства в процесі його розвитку; забезпечення можливостей швидкого реінвестування капіталу за зміни зовнішніх та внутрішніх умов здійснення господарської діяльності тощо.

Система функцій фінансового менеджменту. Основні функції фінансового менеджменту як керуючої системи та особливої функціональної системи управління підприємством.

Тема 2. Методологічні засади формування систем забезпечення фінансового менеджменту підприємств

Поняття систем забезпечення фінансового менеджменту. Склад основних систем фінансового менеджменту, їх взаємозв'язок.

Система організаційного забезпечення фінансового менеджменту, її сутність та зміст. Методологічні принципи формування системи організаційного забезпечення управління фінансами суб'єктів господарювання.

Система інформаційного забезпечення фінансового менеджменту, її сутність та зміст. Методологічні принципи формування системи інформаційного забезпечення управління фінансами суб'єктів господарювання. Система основних показників інформаційного забезпечення фінансового менеджменту, що формується із зовнішніх та внутрішніх джерел.

Системи та методи фінансового аналізу, їх сутність та особливості. Основні форми фінансового аналізу залежно від цілей. Методологічні принципи та етапи здійснення фінансового аналізу. Склад систем фінансового аналізу, основаних на різних методах його проведення в підприємстві.

Системи та методи фінансового планування, їх сутність та особливості. Методологічні принципи та етапи здійснення фінансового планування. Характеристика систем перспективного, поточного та оперативного планування фінансової діяльності підприємства. Зміст основних фінансових планів підприємства - плану доходів і витрат з операційної діяльності; плану надходження і використання грошових коштів; балансового плану тощо. Система бюджетів підприємства, методи та порядок їх розроблення.

Системи внутрішнього фінансового контролю, їх сутність та особливості. Основні види внутрішнього фінансового контролю.

Методологічні принципи та етапи побудови системи внутрішнього фінансового контролю. Концепція фінансового контролінгу, її зміст. Основні функції фінансового контролінгу підприємства.

Тема 3. Фінансова стратегія підприємства

Поняття фінансової стратегії підприємства. Роль фінансової стратегії у забезпеченні розвитку підприємства та реалізації його фінансової філософії. Місце фінансової стратегії в стратегічному управлінні підприємством, її зв'язок із корпоративною, іншими функціональними та бізнес-стратегіями.

Методологічні принципи розроблення фінансової стратегії підприємства згідно із сучасною парадигмою системи стратегічного управління. Домінантні сфери (напрями) загальної фінансової стратегії підприємства - стратегії: формування фінансових ресурсів; розподілу фінансових ресурсів; забезпечення фінансової безпеки; підвищення якості управління фінансовою діяльністю тощо. Основні етапи процесу розроблення і реалізації фінансової стратегії підприємства.

Визначення загального періоду формування фінансової стратегії підприємства.

Поняття фінансового середовища підприємства та основні завдання його дослідження. Особливості та методи проведення стратегічного аналізу зовнішнього фінансового середовища щодо непрямого та безпосереднього впливу, а також внутрішнього фінансового середовища підприємства. Комплексне оцінювання стратегічної фінансової позиції підприємства по окремих домінантних сферах його фінансового розвитку.

Формування стратегічних цілей фінансової діяльності підприємства. Врахування об'єктивних обмежень у досягненні бажаних результатів стратегічного фінансового розвитку підприємства. Ранжирування стратегічних цілей фінансової діяльності підприємства за їх пріоритетністю. Розроблення системи цільових стратегічних нормативів фінансової діяльності підприємства. Конкретизація цільових стратегічних нормативів фінансової діяльності по окремих інтервалах загального стратегічного періоду.

Розроблення фінансової політики підприємства по окремих аспектах його фінансової діяльності в стратегічному періоді. Забезпечення зв'язку фінансової політики із фінансовою філософією та стратегічними цілями фінансового розвитку підприємства. Особливості формування фінансової політики на різних рівнях фінансової діяльності.

Формування портфеля можливих стратегічних альтернатив фінансового розвитку підприємства по окремих домінантних сферах (напрямах). Визначення можливого поля прийняття стратегічних фінансових рішень з урахуванням досягнутої стратегічної фінансової позиції підприємства та стратегічних цілей його фінансового розвитку. Методи оцінювання та відбору стратегічних фінансових альтернатив: аналіз сценаріїв; аналіз чутливості; метод побудови дерева рішень; метод імітаційного моделювання; метод експертних оцінок тощо.

Оцінювання розробленої фінансової стратегії за параметрами її узгодженості щодо: базової корпоративної стратегії; передбачуваних змін зовнішнього фінансового потенціалу; внутрішньої збалансованості цілей та цільових стратегічних нормативів фінансового розвитку; економічної та позаекономічної ефективності реалізації; рівня ризиків окремих стратегічних фінансових рішень тощо.

Управління реалізацією фінансової стратегії підприємства - забезпечення стратегічних змін фінансової діяльності; діагностика характеру змін умов зовнішнього фінансового середовища на кожному етапі стратегічного періоду; вибір методів управління реалізацією фінансової стратегії, адекватних характеру поточних змін умов зовнішнього фінансового середовища.

Побудова системи контролю реалізації фінансової стратегії підприємства. Форми та порядок коригування програми стратегічного фінансового розвитку підприємства.

Тема 4. Управління активами підприємств

Сутність та завдання управління активами підприємства. Особливості управління формуванням активів на різних етапах розвитку підприємства. Основні принципи формування операційних активів підприємства. Структурно-логічна схема процесу управління формуванням операційних активів підприємства. Методи визначення потреби в загальному обсязі операційних активів підприємства.

Основні етапи процесу управління використанням операційних активів підприємства. Система основних показників для аналізу продуктивності, оборотності та рентабельності операційних активів. Найважливіші фактори рівня ефективності використання операційних активів та методи їх дослідження. Система цільових показників ефективності використання операційних активів, порядок їх розроблення.

Сутність та головне завдання управління оборотними активами підприємства. Основні етапи процесу управління оборотними активами. Показники та методи аналізу оборотних активів підприємства, послідовність його здійснення. Політика формування оборотних активів підприємства; фактори, що обумовлюють її тип.

Управління запасами підприємства, його зміст та послідовність здійснення. Показники та методи аналізу запасів підприємства. Методи оптимізації розміру основних груп поточних запасів. Основні системи фінансового контролю за рухом запасів.

Управління поточною дебіторською заборгованістю підприємства, його зміст та послідовність здійснення. Показники та методи аналізу поточної дебіторської заборгованості підприємства. Кредитна політика підприємства та фактори, що обумовлюють її вибір. Методи визначення загальної суми оборотного капіталу, що спрямовується у дебіторську заборгованість за товарним та споживчим кредитами. Формування системи кредитних умов і процедури інкасації поточної дебіторської заборгованості. Основні системи контролю за рухом та своєчасною інкасацією поточної дебіторської заборгованості.

Управління грошовими активами підприємства, його зміст та послідовність здійснення. Показники та методи аналізу грошових активів підприємства. Планування цільової суми залишку грошових коштів та їх еквівалентів.

Управління фінансуванням оборотних активів підприємства. Поняття чистого робочого капіталу. Показники та методи аналізу стану фінансування оборотних активів підприємства. Політика фінансування оборотних активів підприємства та фактори, що обумовлюють її вибір. Планування обсягу поточного фінансування оборотних активів з урахуванням фінансового циклу підприємства, що формується. Оптимізація структури джерел фінансування оборотних активів. Баланс формування оборотних активів, його зміст і порядок складання. Форми контролю за станом фінансування оборотних активів підприємства.

Тема 5. Управління капіталом підприємств

Сутність та задачі управління капіталом підприємств. Управління структурою капіталу на основі фінансового левериджу.

Управління формуванням власних фінансових ресурсів підприємства, його сутність, задачі та послідовність здійснення. Показники та методи аналізу формування власних фінансових ресурсів підприємства. Методи визначення загальної потреби підприємства у власних фінансових ресурсах.

Фінансовий механізм управління формуванням операційного прибутку на основі системи «Взаємозв'язок витрат, обсягу реалізації та прибутку». Управління формуванням прибутку на основі операційного левериджу.

Дивідендна політика підприємства, її сутність та типи. Фактори, що обумовлюють вибір типу дивідендної політики. Оцінювання ефективності дивідендної політики підприємства.

Амортизаційна політика підприємства, її сутність та типи. Фактори, що обумовлюють вибір типу амортизаційної політики. Оцінювання ефективності амортизаційної політики підприємства.

Управління емісією акцій, його сутність та послідовність здійснення. Методи дослідження можливостей ефективного розміщення передбачуваної емісії акцій. Визначення обсягу емісії, номіналу і видів акцій. Вибір ефективних форм андеррайтингу акцій.

Управління формуванням позикових фінансових ресурсів підприємства, його сутність, завдання та послідовність здійснення. Показники та методи аналізу залучення і використання позикових коштів. Методи визначення загальної потреби підприємства у позикових коштах.

Управління залученням банківського кредиту, його зміст та порядок здійснення. Визначення цілей використання і видів банківського кредиту, що залучається. Визначення та оцінювання умов здійснення банківського кредитування за видами кредиту. «Вирівнювання» кредитних умов у процесі укладання кредитної угоди. Організація контролю за поточним обслуговуванням банківського кредиту та амортизацією суми основного боргу.-

Управління фінансовим лізингом, його зміст і порядок здійснення. Фактори, що обумовлюють вибір виду фінансового лізингу. Визначення умов здійснення лізингової операції. Оцінювання ефективності лізингової операції. Організація контролю за своєчасним здійсненням лізингових платежів.

Управління облігаційною позикою, його зміст та порядок здійснення. Дослідження можливостей ефективного розміщення передбачуваної емісії облігацій підприємства. Визначення обсягу та умов емісії облігацій. Вибір ефективних форм андеррайтингу облігацій. Порядок формування фонду обслуговування і погашення облігацій.

Управління залученням товарного кредиту, його зміст і порядок здійснення. Фактори, що обумовлюють вибір виду товарного кредиту. Визначення середнього періоду використання товарного кредиту.

Оптимізація умов залучення товарного кредиту. Забезпечення своєчасних розрахунків по товарному кредиту.

Тема 6. Основи управління інвестиціями підприємств

Економічна сутність та класифікація інвестицій підприємства. Сутність та завдання управління інвестиціями підприємства. Показники та методи аналізу інвестиційної діяльності підприємства. Інвестиційна політика підприємства, її сутність та типи.

Управління реальними інвестиціями підприємства, основні форми його здійснення. Види реальних інвестиційних проектів та вимоги до їх розроблення. Визначення вартості інвестиційного проекту. Показники і методи оцінювання ефективності інвестиційних проектів. Формування програми реальних інвестицій підприємства.

Управління фінансовими інвестиціями підприємства, основні форми його здійснення. Види основних фінансових інструментів інвестування та характеристика їх інвестиційних якостей. Моделі оцінювання вартості окремих фінансових інструментів інвестування. Поняття портфеля фінансових інвестицій та класифікація його видів. Формування портфеля фінансових інвестицій підприємства на основі сучасної портфельної теорії.

Тема 7. Управління грошовими потоками підприємств

Сутність та завдання управління грошовими потоками підприємства. Методи ідентифікації обсягу та складу грошових потоків підприємства з операційної, інвестиційної та фінансової діяльності суб'єкта господарювання. Показники і методи аналізу грошових потоків підприємства. Політика управління грошовими потоками, її сутність та типи.

Поняття оптимізації грошових потоків підприємства. Основні напрями оптимізації грошових потоків - збалансування обсягів, синхронізація окремих видів у часі. Характеристика дефіцитного та надлишкового грошових потоків підприємства.

Планування обсягів та структури грошових потоків підприємства, його види. Методи планування надходження та витрат грошових коштів по окремих напрямках операційної, інвестиційної та фінансової діяльності підприємств у процесі розроблення плану надходження і витрачання грошових коштів. Система платіжних календарів підприємства, порядок їх розроблення та використання.

Тема 8. Управління фінансовими ризиками підприємств

Економічна сутність та класифікація фінансових ризиків підприємств. Завдання управління фінансовими ризиками. Політика управління фінансовими ризиками, її зміст та порядок розроблення.

Ідентифікація окремих видів фінансових ризиків підприємства. Формування загального портфеля ідентифікованих систематичних та несистематичних ризиків підприємства.

Первісне оцінювання рівня фінансових ризиків. Методи оцінювання рівня вірогідності настання ризикової події та умови їх застосування. Оцінювання розміру можливих фінансових втрат при настанні ризикової події. Групування фінансових операцій підприємства за зонами ризику, за критерієм можливих фінансових втрат. Оцінка можливостей зниження попередньо визначеного рівня фінансових ризиків.

Обґрунтування управлінських рішень в умовах ризику й невизначеності. Характеристика «умов ризику» і «умов невизначеності». «Матриця рішень» та порядок її формування. Методи прийняття управлінських рішень в умовах ризику на основі «функції корисності Неймана-Монгерштерна». Методи прийняття управлінських рішень в умовах невизначеності за критеріями Вальда, Гурвіца, Сєвіджа.

Внутрішні механізми нейтралізації фінансових ризиків, можливості та умови їх застосування. Методи запобігання ризикам, критерії їх вибору. Методи лімітування концентрації ризику в фінансовій діяльності підприємств та об'єднань; система фінансових нормативів, що забезпечує лімітування ризику. Методи хеджування як засоби мінімізації ризику при проведенні операцій із реальними активами, фінансовими інструментами інвестування та валютними коштами. Диверсифікація напрямів фінансової діяльності, форм фінансових операцій та видів фінансових інструментів як ефективний механізм зниження загального рівня ризиків. Розподіл ризику серед партнерів по фінансових операціях. Внутрішнє страхування фінансових ризиків у межах підприємства шляхом резервування фінансових ресурсів на випадок ризикових подій.

Зовнішнє страхування фінансових ризиків, його види та форми. Критерії передачі фінансових ризиків під зовнішній страховий захист. Основні умови страхування фінансових ризиків та їх відображення у договорі страхування. Оцінювання ефективності зовнішнього страхування фінансових ризиків підприємства.

Тема 9. Основи антикризового фінансового управління підприємствами

Економічна сутність та класифікація фінансових криз підприємств та об'єднань. Сутність та завдання антикризового фінансового управління підприємством. Принципи антикризового фінансового управління підприємством. Основні етапи процесу антикризового фінансового управління підприємством.

Діагностика фінансової кризи підприємства, її сутність та завдання. Система методів та показників експрес-діагностики фінансової кризи. Система фундаментальної діагностики фінансової кризи. Основні зовнішні та внутрішні фактори, що обумовлюють виникнення фінансової кризи

підприємства та генерують загрозу її подальшого поглиблення. Ідентифікація параметрів фінансової кризи при її настанні.

Система внутрішніх механізмів фінансової стабілізації підприємства. Оперативний механізм фінансової стабілізації, спрямований на усунення неплатоспроможності, його методи та інструменти. Тактичний механізм фінансової стабілізації щодо відновлення фінансової стійкості, його методи та інструменти. Стратегічний механізм фінансової стабілізації щодо забезпечення фінансової рівноваги у довгостроковому періоді, його методи та інструменти.

Система зовнішніх механізмів фінансової стабілізації підприємства. Реструктуризація заборгованості підприємства, її основні форми та умови здійснення. Реорганізація підприємств, її основні форми та фінансові умови здійснення.

МЕТОДОЛОГІЯ І ОРГАНІЗАЦІЯ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Тема 1. Методологія: сутність, зміст, поняття

Поняття про діяльність людини: пізнавальну (гносеологічну), аксіологічну, праксіологічну. Наука як результат і особливий вид пізнавальної діяльності людини.

Роль філософії в обґрунтуванні проблем наукового дослідження. Логічний аналіз об'єкта, суб'єкта і предмета методології наукового дослідження. Зміст, структура і значення курсу для наукової підготовки фахівців.

Тема 2. Проблеми наукового пізнання в історії філософії

Специфіка пізнавального ставлення людини до світу. Поняття гносеології та її місце в системі філософського знання. Особливості пізнання природної соціокультурної й духовної сфер. Проблема пізнання світу. Агностицизм і його основні різновиди.

Споглядальна концепція пізнання. Принцип відображення. Діяльнісна концепція пізнання. Принцип конструктивізму. Гносеологія. Принцип тотожності. Епістимологічна рефлексія. Неопозитивістська концепція пізнання.

Прагматична пізнавальна концепція. Проблеми теорії пізнання у філософії неотомізму. Феноменологія. Специфіка соціального пізнання.

Тема 3. Діалектичні та логічні основи наукового пізнання

Діалектика як система принципів, законів і категорій. Закони та категорії діалектики в науковому дослідженні. Поняття принципів діалектики та їх роль у науковому пізнанні. Принцип об'єктивності, всебічності та взаємозв'язку, розвитку, історичного й логічного в науковому пізнанні.

Закони єдності та боротьби протилежностей, якості і кількості, заперечення та їх роль у процесі пізнання.

Категорії діалектики, їх роль у пізнанні реального світу. Одиничне, особливе та загальне, сутність і явище, причина і наслідок, зміст і форма, необхідність і випадковість, можливість і дійсність у процесі пізнання предметів та явищ матеріального і духовного світу.

Значення діалектики в науковому пізнанні та практичній діяльності людей.

Формальна логіка у науковому пізнанні. Поняття про логічний закон. Закони логіки - форма вираження внутрішніх суттєвих структурних зв'язків наших думок, які відображують закономірні зв'язки буття реального світу. Співвідношення законів формальної та діалектичної логіки. Закон тотожності, його сутність і об'єктивна основа. Вимоги закону визначеності та однозначності думки у процесі наукового пізнання. Значення закону суперечності для пізнавальної та практичної діяльності людей. Закон виключеного третього, його визначення та логічний зміст. Об'єктивні основні вимоги цього закону. Роль закону виключеного третього в науковій і практичній діяльності людей. Закон достатньої підстави, його сутність та основні вимоги. Логічні помилки, пов'язані з порушенням вимог закону. Значення цього закону в науково-пізнавальній і практичній діяльності людей у різних сферах суспільного життя. Поняття аргументацій, доказу та їх структура.

Види і правила доказу в процесі наукового пізнання. Прямий і непрямий докази. Основні правила, що впливають із законів тотожності, несуперечності та достатньої підстави, яких слід дотримуватись у процесі наукового пізнання.

Поняття спростування та його логічна структура. Значення аргументації та доказу в пізнанні, науці.

Тема 4. Специфіка наукового пізнання

Наука в системі суспільства. Відмінність наукового пізнання від звичайного, художнього та інших способів пізнання дійсності. Головні ознаки наукового пізнання. Дисциплінарний та міждисциплінарний аналіз науки. Специфіка філософсько-методологічного дослідження науки. Позитивізм - неопозитивізм - постпозитивізм як світогляд і методологія наукового пізнання.

Поняття об'єкта та предмета наукового дослідження. Поняття про метод, методологію та рівні наукового дослідження. Змістовна і формалізована методологія. Види змістовної методології: філософська, загальнонаукова, конкретно наукова.

Типологія методів наукового пізнання: філософські, загальнонаукові, загальнологічні, емпіричні й теоретичні.

Рівні наукового дослідження: емпіричний і теоретичний. Їх відмінність за предметом, методами і формами наукового знання.

Тема 5. Концептуальні основи наукового знання

Передумови наукового мислення і діяльності. Експлікація поняття і теорій науки. Необхідні умови коректного наукового пояснення.

Пізнавальний статус наукових законів моделі розвитку науки. Демаркація від індивідуальних психологічних, колективістських умов. Сцієнтизм і антисцієнтизм.

Наукове і ненаукове знання. Форми ненаукового знання. Наука як соціокультурний феномен. Наукова картина світу та її еволюція. Різні моделі раціональності. Концептуальні й світоглядні засади наукового знання.

Поняття синергетики й евристики. Взаємозв'язок епістемології і соціальної філософії.

Тема 6. Зміст та структура процесу наукового дослідження. Проблема істини

Основні проблеми гносеології. Логіка пізнавального ставлення людини до світу (оптимізм, скептицизм, агностицизм). Суб'єкт і об'єкт наукового дослідження. Дослідження як відображення і як творчість. Об'єктивне та суб'єктивне в гносеологічному образі.

Чуттєве пізнання та його основні форми. Логічне пізнання та його основні форми. Інтуїція та її роль у раціональному пізнанні. Діалектика чуттєвого та раціонального в процесі наукового дослідження. Сутність сенсуалізму, емпіризму, раціоналізму та ірраціоналізму.

Проблема істини у філософії та науці. Істина та її роль у науковому дослідженні. Об'єктивність і конкретність істини. Діалектика абсолютного та відносного в істині. Істина та помилкова думка. Критерії наукового пізнання та знання. Гносеологічні функції практики.

Специфіка дослідження соціальної дійсності. Суспільство як об'єкт соціального дослідження. Людина як об'єкт і суб'єкт наукового пізнання. Соціальні потреби, інтереси та їх вплив на процес дослідження суспільних явищ.

Тема 7. Основні етапи та форми процесу наукового дослідження

Основні етапи наукового дослідження і логіка їх пізнавального циклу. Виявлення, формування і постановка наукової проблеми як однієї з форм наукового знання. Практичні та теоретичні причини, що зумовлюють постановку проблеми. Сутність, характер і шляхи вирішення наукової проблеми.

Виявлення і нагромадження фактів дійсності - важливий етап у науковому дослідженні. Поняття про факти дійсності, їх види та зміст.

Відмінність між фактом-подією та науковим фактом. Логіка виявлення фактів дійсності, їх пояснення та узагальнення.

Формування та обґрунтування наукових гіпотез як процес поглиблення наукового дослідження. Види гіпотез та їх роль у дослідженні явищ і процесів реальної дійсності. Значення гіпотез у прогнозуванні розвитку матеріального та духовного світу.

Формування наукової теорії - основний етап у процесі наукового дослідження. Поняття наукової теорії, її сутності та структури. Ознаки і функції наукової теорії. Роль теорії у формуванні та розвитку знань, науки, наукової картини світу. Наука як особливий вид духовного виробництва, пізнавальної діяльності вчених.

Тема 8. Рівні та методи наукового дослідження

Поняття про емпіричні та теоретичні рівні наукового дослідження. Методи нагромадження емпіричного матеріалу та вираження його в різних формах емпіричного знання. Методи спостереження, вимірювання, опису, експерименту та їх роль у дослідженні.

Методи теоретичного узагальнення емпіричного матеріалу та вираження його в різних формах теоретичного знання. Загальнонаукові та загальнологічні методи наукового пізнання. Аналіз і синтез. Порівняння, абстрагування та узагальнення. Індукція, дедукція та аналогія. Моделювання і формалізація. Системний аналіз. Програмно-цільовий підхід. Комплексні дослідження.

Аксіоматичний і гіпотетико-дедуктивний методи. Порівняльний і структурно-функціональний метода. Логіко-математичний та імовірнісний методи. Історичний і логічний методи. Сходження від абстрактного до конкретного. Емпіричні методи дослідження у групі економічних наук. Ситуаційні методи, що використовуються у менеджменті та маркетингу. Методи порівнянь, групувань, табличних, графічних, балансових, індексних, ланцюгових підстановок. Лінійне програмування. Теорія масового обслуговування. Методи ділових ігор. Контент-аналіз. Кластерний аналіз. Діагностування. Матричний метод. Дисперсійний, комерційний, регресійний аналіз. Прогностичні методи. Методи експертних оцінок. Статичні та динамічні моделі. Методи перевірки результатів наукового дослідження.

Тема 9. Організація науково-дослідної роботи

Види та форми науково-дослідної роботи. Класифікація наукових досліджень. Теоретичні, експериментальні дослідження. Фундаментальні і прикладні дослідження. Пошукові, описові, причинно-наслідкові та прогностичні дослідження. Кабінетні і польові дослідження. Дослідження, які проводяться самостійно суб'єктом. Дослідження, що проводяться спеціалізованими дослідницькими фірмами. Дослідження, які проводяться

спільно. Науково-дослідна робота (НДР) у навчальний та у позанавчальний час.

Реферування літератури. Виконання наукової роботи. Обґрунтування теми, розроблення її змісту, проведення наукового дослідження, апробація результатів дослідження у практиці діяльності підприємств-об'єктів дослідження. Участь у розробленні держбюджетної та госпдоговірної тематики кафедри. Участь у конкурсах наукових робіт, науково-практичних конференціях. Написання наукової доповіді, статті.

Планування науково-дослідної роботи. Складання індивідуального плану наукової роботи. Розроблення календарного плану виконання наукової роботи. Розроблення плану впровадження результатів наукових досліджень.

Тема 10. Оформлення результатів наукових досліджень та їх впровадження у практику

Систематизація результатів дослідження. Види систематизації результатів дослідження та їх зміст. Докази гіпотези, висновки та рекомендації, науковий експеримент, коригування попередніх пропозицій, літературний огляд дослідження. Викладення висновків та рекомендацій у вигляді реферату, наукової статті, тез доповіді, звіту про виконану науково-дослідну роботу. Види рефератів: наукові, інформативні. Зміст та вимоги до рефератів. Наукова стаття. Звіт про НДР.

Звіт про науково-дослідну роботу, його зміст і методика складання. Сутність звіту з НДР. Архітектоніка звіту з НДР: титульний аркуш, зміст, список виконавців, реферат, основна частина звіту, висновки, рекомендації, список використаних джерел, додатки. Вимоги до складання звіту з НДР.

Впровадження результатів завершених досліджень та розрахунок їх ефективності. Продукція наукових досліджень: теоретичні й науково-методологічні положення, методики, рекомендації. Кінцеві результати НДР, місце і форми їх застосування. Порядок впровадження результатів НДР у практичну діяльність підприємств. Відповідальність за впровадження НДР. Здавання замовнику НДР. Акти здавання - приймання готової продукції НДР, їх зміст. Впровадження завершених досліджень: дослідне випробування розроблених методик, рекомендацій, інструкцій, положень.

Ефективність результатів наукових досліджень та її критерії. Економічна, науково-технічна, соціальна ефективність. Розрахунок економічної ефективності наукових досліджень.

2. ВИМОГИ ДО ЗДІБНОСТЕЙ І ПІДГОТОВЛЕНOSTІ ЗДОБУВАЧІВ

ОСНОВНІ ПРОФЕСІЙНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ

Вступник до аспірантури за галуззю знань 07 «Управління та адміністрування» за спеціальністю 073 «Менеджмент» повинен

знати: принципи побудови цілісної системи успішного управління організацією, моделі корпоративного управління в сучасних умовах; основні елементи та принципи корпоративного контролю; методи оцінювання економічної ефективності управління, володіння методологією наукового пізнання;

вміти застосовувати здобуті знання у науковій та педагогічній діяльності, абстрактно мислити, аналізувати аналітичний матеріал, формувати наукові теорії в сфері менеджменту, використовувати теоретичні надбання корпоративного управління.

Основні професійні компетентності:

– готовність до продукування нових ідей та розв'язання комплексних проблем у галузі та/або професійної дослідницько-інноваційної діяльності, оволодіння методологією наукової і педагогічної діяльності, проведення власного наукового дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення;

– здатність здійснювати пошукову й експертно-аналітичну діяльність у різних сферах теоретичних та прикладних економічних досліджень з обґрунтуванням положень економічної теорії та практики;

– спроможність до узагальнення, систематизації та актуалізації проблематики досліджень з економіки;

– здатність до системного творчого мислення й захисту власної точки зору на платформі використання актуальних методологічних і методичних засад сучасної економічної теорії та практики;

– спроможність адекватно використовувати понятійно-категоріальний апарат і методологію сучасної економічної теорії та практики для ідентифікації актуальних економічних явищ і процесів, проблем й протиріч суспільного розвитку;

– здатність автономно розв'язувати дослідницько-аналітичні та управлінсько-консультативні завдання в умовах невизначеності на основі виявлення глибинних закономірностей економічного розвитку держави, регіонів, суб'єктів господарювання;

– спроможність до встановлення глибинних взаємозв'язків між економічними, соціальними та іншими суспільними процесами для всебічного обґрунтування управлінських рішень;

– вміння практичного застосовування аналітичних висновків щодо використання положень теорії і практики менеджменту при формуванні

стратегічної політики, орієнтованої на підвищення ефективності розподілу ресурсів та економічних благ в умовах глобалізації;

- здатність до компаративного аналізу з метою визначення напрямків підвищення конкурентоспроможності підприємств та пошуку відповідних резервів;

- спроможність оцінювати ефективність реалізації соціально-економічної, екологічної тощо політики держави, визначати тенденції і напрямки підвищення добробуту й якості життя населення на регіональному та національному рівнях;

- спроможність розробляти пропозиції і формувати економічне обґрунтування заходів із удосконалення економічної політики;

- вміння кваліфіковано проводити теоретичні, пошуково-аналітичні та прикладні дослідження в сфері визначення, обґрунтування й використання резервів підвищення ефективності реалізації економічної політики;

- оволодіння цілісною системою навичок щодо використання професійних цінностей і вимог професійної етики, сформованих на основі узагальнення соціальних та культурних практик суспільства у сфері економіки;

- вміння використовувати для розв'язання аналітичних й дослідницьких задач сучасні технічні засоби та інформаційні технології.

3. ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ІСПИТУ ДО ВСТУПУ В АСПІРАНТУРУ

1. Досягнення синергізму в менеджменті організації.
2. Використання системного підходу в управлінні в умовах змін.
3. Особливості менеджменту на основних етапах життєвого циклу організації.
4. Проектування ієрархії менеджменту.
5. Визначення рівня централізації менеджменту.
6. Дизайн організації як набір параметрів, що визначають рівні поділу праці та координування. Координаційні механізми дизайну.
7. Модель розвитку внутрішнього потенціалу підприємства та конкурентного статусу підприємства.
8. Модель управління як системо-утворюючий комплекс методів, набору форм впливу, принципів.
9. Сутність та особливості управлінського ризику; зовнішні та внутрішні фактори ризику.
10. Специфічність вибору альтернатив управлінських рішень в умовах ризику.
11. Цільові програми управління ефективністю та розвитком організації.
12. Діагностування якості менеджменту організації.
13. Характеристика елементів корпоративного управління.
14. Моделі корпоративних відносин: світовий досвід та особливості управління корпораціями в Україні.
15. Корпоративна культура та її роль в корпоративному управлінні.
16. Ключові учасники корпоративних відносин: світовий досвід та вітчизняна практика.
17. Порядок формування органів корпоративного управління та їх кількісний склад.
18. Особливості тактичного і стратегічного управління корпораціями.
19. Визначення параметрів системи тактичного і стратегічного планування діяльності корпорації.
20. Характеристика підходів та загальні закономірності встановлення корпоративних цілей.
21. Особливості формування корпоративних витрат. Планування витрат корпорації.
22. Контролювання та регулювання корпоративних витрат.
23. Форми фінансового забезпечення корпоративних витрат.
24. Поняття та концептуальні засади корпоративного контролю.
25. Форми та моделі корпоративного контролю.
26. Рейтингове оцінювання якості корпоративного менеджменту.
27. Методичні підходи до визначення ефективності корпоративного менеджменту.
28. Теоретичні основи управління змінами.
29. Характеристика концепції організації, що навчається, як провідника змін.
30. Моделі та підходи до організаційних змін.

31. Моделі організаційних перетворень. Умови, елементи та фактори ефективності організаційних перетворень.
32. Внутрішні ресурси управління змінами.
33. Формування інноваційної організаційної культури.
34. Оцінювання економічної ефективності варіантів технологічного, організаційного, економіко-фінансового та інших видів розвитку підприємства з врахуванням опору змінам.
35. Проекти з управління змінами в організаціях.
36. Реструктуризація з погляду індивідуальних змін: особливий випадок скорочення штатів.
37. Переваги та недоліки різних організаційних структур та об'єднань.
38. Принципи поглинання та об'єднання для координаторів змін.
39. Сутність менеджменту зовнішньоекономічної діяльності як частини загального менеджменту. Принципи менеджменту зовнішньоекономічної діяльності.
40. Характеристика основних функцій менеджменту зовнішньоекономічної діяльності.
41. Застосування функціонального, системного, ситуаційного та комплексного підходів до менеджменту зовнішньоекономічної діяльності.
42. Особливості менеджменту зовнішньоекономічної діяльності великих, середніх та малих підприємств
43. Сутність планування зовнішньоекономічної діяльності. Принципи та види планування
44. Стратегічне і тактичне планування зовнішньоекономічної діяльності.
45. Технологія розробки стратегій у сфері зовнішньоекономічної діяльності. Критерії вибору стратегій
46. Прогнозування у сфері зовнішньоекономічної діяльності.
47. Планування фінансового забезпечення зовнішньоекономічної діяльності.
48. Планування грошових потоків в зовнішньоекономічній діяльності.
49. Планування витрат, що супроводжують зовнішньоекономічну діяльність. Основні форми проектування організацій, задіяних у зовнішньоекономічну діяльність.
50. Сутність і необхідність управління зовнішньоекономічною діяльністю великих підприємств
51. Організування закордонної виробничо-господарської діяльності великих підприємств
52. Управління експортною діяльністю дрібних і середніх підприємств.
53. Організаційні форми управління імпортними операціями малих і середніх підприємств.
54. Кадрова політика у зовнішньоекономічній діяльності; її структура.
55. Підбір персоналу та його оцінювання. Мотиваційні фактори в умовах зовнішньоекономічної діяльності.
56. Навчання та підвищення кваліфікації. Атестація та ротація кадрів

57. Форми та методи мотивування персоналу, задіяного у сфері зовнішньоекономічної діяльності. Міжнародна практика формування мотиваційних систем.
58. Роль етики у забезпеченні зовнішньоекономічної діяльності. Вплив етики бізнесу на взаємодію з іноземними контрагентами
59. Вплив корпоративної культури організації на зовнішньоекономічну діяльність.
60. Сутність, види, процедури, вимоги та проблеми контролювання зовнішньоекономічної діяльності.
61. Діагностування ефективності здійснення зовнішньоекономічної діяльності.
62. Форми та інструменти регулювання зовнішньоекономічної діяльності.
63. Сутність та види методів менеджменту у зовнішньоекономічній діяльності. Економічні, технологічні, соціально-психологічні та адміністративні методи менеджменту зовнішньоекономічної діяльності.
64. Документування у зовнішньоекономічній діяльності. Ключові документи, що супроводжують зовнішньоекономічні операції.
65. Види управлінських рішень у зовнішньоекономічній діяльності та рівні їх прийняття. Механізми трансформування методів менеджменту зовнішньоекономічної діяльності в управлінські рішення.
66. Управління ризиками у зовнішньоекономічній діяльності. Діагностування загрози банкрутства суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності.
67. Антикризове управління у сфері зовнішньоекономічної діяльності. Інструментарій запобігання кризовим явищам у зовнішньоекономічній діяльності.
68. Сутність, мета та функції інвестиційного менеджменту.
69. Роль інвестицій у забезпеченні ефективного стратегічного розвитку підприємства та зростання його ринкової вартості.
70. Класифікація інвестицій підприємства за об'єктами інвестування, характером участі в цьому процесі, періодом інвестування та іншими ознаками.
71. Поняття інвестиційного менеджменту як професійної діяльності і наукового напрямку.
72. Основна мета інвестиційного менеджменту, її підпорядкованість стратегії економічного розвитку підприємства.
73. Основні завдання та функції інвестиційного менеджменту
74. Методологічні засади та методичний інструментарій інвестиційного менеджменту.
75. Номінальна та реальна вартість чистого грошового потоку від інвестиційної діяльності.
76. Методичний інструментарій кількісної оцінки рівня інвестиційних ризиків.
77. Методичний інструментарій оцінки рівня ліквідності інвестицій підприємства.
78. Методичні засади дослідження інвестиційної привабливості окремих підприємств.

79. Основні характеристики і показники інвестиційної привабливості окремих підприємств.
80. Зв'язок інвестиційної стратегії із загальною стратегією економічного розвитку підприємства.
81. Основні етапи процесу формування інвестиційної стратегії підприємства.
82. Поняття інвестиційних ресурсів підприємства, класифікація, форми залучення.
83. Методичні засади розробки політики формування інвестиційних ресурсів підприємства.
84. Методичні засади управління реальними інвестиціями підприємства.
85. Характеристика основних розділів бізнес-плану інвестиційного проекту підприємства.
86. Принципи оперативного управління реалізацією реальних інвестиційних проектів.
87. Календарний план реалізації реального інвестиційного проекту та порядок його розробки.
88. Побудова системи моніторингу реалізації реальних інвестиційних програм і проектів підприємств.
89. Управління інвестиційними ризиками: профілактика, мінімізація і запобігання окремим видам інвестиційних ризиків підприємства.
90. Методи оцінки одиничних ризиків проектів реальних інвестицій: аналіз чутливості, аналіз сценаріїв, імітаційного моделювання за методом Монте-Карло, аналіз дерева рішень.
91. Методи оцінки рівня ліквідності окремих реальних інвестиційних проектів підприємства та її вплив на прийняття інвестиційних рішень.
92. Мета та принципи управління інноваційними інвестиціями підприємства.
93. Обґрунтування основних напрямів інноваційної діяльності підприємства
94. Методичні засади управління фінансовими інвестиціями підприємства.
95. Мета і завдання управління формуванням портфеля фінансових інвестицій підприємства.
96. Принципи і послідовність здійснення процесу формування портфеля фінансових інвестицій підприємства.
97. Загальна оцінка сформованого портфеля інвестицій підприємства за критеріями дохідності, ризику та ліквідності.
98. Принципи та параметри оперативного управління портфелем фінансових інвестицій підприємства.
99. Основні фактори, що впливають на зниження ефективності фінансових інвестицій підприємства, методи оцінки їх впливу.
100. Обґрунтування управлінських рішень щодо реконструкції портфеля фінансових інвестицій підприємства, ефективних форм реінвестування капіталу.
- 101. Сутність, мета і функції фінансового менеджменту підприємств.**
102. Місце фінансового менеджменту в загальній системі управління підприємством.

103. Основні принципи фінансового менеджменту підприємства.
104. Система функцій фінансового менеджменту підприємства.
105. Система організаційного забезпечення фінансового менеджменту підприємства, її сутність та зміст.
106. Методологічні принципи формування системи організаційного забезпечення управління фінансами суб'єктів господарювання.
107. Методологічні принципи формування системи інформаційного забезпечення управління фінансами суб'єктів господарювання.
108. Система основних показників інформаційного забезпечення фінансового менеджменту підприємства.
109. Характеристика систем перспективного, поточного та оперативного планування фінансової діяльності підприємства.
110. Роль фінансової стратегії у забезпеченні розвитку підприємства та реалізації його фінансової філософії.
111. Роль фінансової стратегії в стратегічному управлінні підприємством, її зв'язок із корпоративною, іншими функціональними та бізнес-стратегіями.
112. Методологічні принципи розроблення фінансової стратегії підприємства згідно із сучасною парадигмою системи стратегічного управління.
113. Основні етапи процесу розроблення і реалізації фінансової стратегії підприємства.
114. Комплексне оцінювання стратегічної фінансової позиції підприємства по окремих домінантних сферах його фінансового розвитку.
115. Формування стратегічних цілей фінансової діяльності підприємства.
116. Забезпечення зв'язку фінансової політики із фінансовою філософією та стратегічними цілями фінансового розвитку підприємства.
117. Формування портфеля можливих стратегічних альтернатив фінансового розвитку підприємства за окремими домінантними сферами (напрямами).
118. Визначення можливого поля прийняття стратегічних фінансових рішень з урахуванням досягнутої стратегічної фінансової позиції підприємства та стратегічних цілей його фінансового розвитку.
119. Методи оцінювання та відбору стратегічних фінансових альтернатив підприємства: аналіз сценаріїв; аналіз чутливості; метод побудови дерева рішень; метод імітаційного моделювання; метод експертних оцінок тощо.
120. Побудова системи контролю реалізації фінансової стратегії підприємства.
121. Сутність та завдання управління активами підприємства.
122. Основні етапи процесу управління використанням операційних активів підприємства.
123. Сутність та головні завдання управління оборотними активами підприємства.
124. Показники та методи аналізу оборотних активів підприємства, послідовність його здійснення.

125. Управління запасами підприємства, його зміст та послідовність здійснення.
126. Управління поточною дебіторською заборгованістю підприємства, його зміст та послідовність здійснення.
127. Управління грошовими активами підприємства, його зміст та послідовність здійснення.
128. Сутність та задачі управління капіталом підприємств.
129. Управління структурою капіталу на основі фінансового левериджу.
130. Дивідендна політика підприємства, її сутність та типи.
131. Амортизаційна політика підприємства, її сутність та типи.
132. Сутність та завдання управління грошовими потоками підприємства.
133. Планування обсягів та структури грошових потоків підприємства.
134. Сутність та завдання антикризового фінансового управління підприємством.
135. Методологія наукових досліджень проблем менеджменту: сутність, зміст, поняття.
136. Поняття про метод, методологію та рівні наукових досліджень проблем менеджменту.
137. Концептуальні основи наукового знання.
138. Істина та її роль у наукових досліджень проблем менеджменту.
139. Основні етапи та форми процесу наукових досліджень проблем менеджменту.
140. Рівні та методи наукових досліджень проблем менеджменту.
141. Систематизація результатів наукових досліджень проблем менеджменту.

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ПІДГОТОВЛЕНОСТІ ВСТУПНИКІВ

Оцінювання знань вступників до аспірантури за результатами вступного іспиту здійснюється членами комісії на основі отриманих відповідей на питання білетів. Оцінювання відбувається за 100 бальною шкалою. Відповіді вступників оцінюються окремо за кожним питанням усіма членами комісії. Потім визначається середня кількість балів за результатами усіх питань виставлених членами комісії.

90-100 балів – відмінно – означає: відповідь правильна, повна, довершена, обґрунтована, достовірна, точна, не викликає сумнівів у членів комісії;

74-89 – добре – означає: відповідь правильна, достовірна з незначними неточностями, не викликає сумнівів у членів комісії;

60-73 – задовільно – означає: відповідь у цілому правильна, проте із значною кількістю помилок, неповна, неточна, недовершена, незакінчена, необґрунтована, викликає уточнюючі запитання у членів комісії;

0-59 – незадовільно – означає: відповідь неправильна, недостовірна, викликає дискусію у членів комісії.

Вступний іспит вважається складеним за умови отримання здобувачем не менше 60 балів – задовільно.

Іспит проходить в усній формі

5. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України від 16.04.1991 р. № 959-ХІІ із змінами № 253-VI (253-17) від 10.04.2008 // ВВР. - 2008.- №23.-Ст. 216.
2. Закон України "Про вищу освіту" // Урядовий кур'єр. - 2002. - 15 травня.
3. Актуальні питання методології та практики науково-технічної політики/ за ред. Б.А. Малицького. – К.: УкрІНТЕІ, 2001. – 201 с.
4. Ансофф І. Новая корпоративная стратегия : пер. с англ. / И. Ансофф. - СПб.: Питер Ком, 1999.
5. Артемчук Г.І. Методика організації науково-дослідної роботи /Артемчук Г.І., Курило В.М., Кочерган Н.П. – К.: Форум, 2000. – 270 с.
6. Балдина К.П. Инвестиции: системный анализ и управление / К.П. Балдина. - М. : Дашков и К, 2006.
7. Барбаумов В.Е. Финансовые инвестиции : учебник / В.Е. Барбаумов, И.М. Гладких, А.С. Чуйко. - М. : Финансы и статистика, 2003.
8. Бардиш Г.О. Проектне фінансування / Г.О. Бардиш. - К. : Хай-Тек-Прес, 2008.
9. Білуха М.Т. Методологія наукових досліджень: Підручник/ М.Т. Білуха. - К.: АБУ, 2002. - 480 с.
- 10.Бланк І.О. Управління фінансами підприємств і об'єднань / І.О. Бланк, Г.В. Ситник. - К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2007.
- 11.Бланк І.А. Основы финансового менеджмента. - 2-е изд., перераб. и доп. / И.А. Бланк. - К. : Ника-Центр: Эльга, 2003.
- 12.Бланк І.А. Основы инвестиционного менеджмента : в 2 т. / И.А. Бланк. - К. : Ника-Центр, 2004.
- 13.Бланк І.А. Энциклопедия финансового менеджмента. - Т. 1. Концептуальные основы финансового менеджмента / И. А. Бланк. - К. : Эльга: Ника-Центр, 2003.
- 14.Бланк І.А. Энциклопедия финансового менеджмента. - Т. 2. Управление активами и капиталом предприятия / И. А. Бланк. - К. : Эльга: Ника-Центр, 2003.
- 15.Бланк І.А. Энциклопедия финансового менеджмента. - Т. 3. Управление инвестициями предприятия / И.А. Бланк. - К. : Эльга: Ника-Центр, 2003.
- 16.Бланк І.А. Энциклопедия финансового менеджмента. - Т. 4. Управление финансовой стабилизацией предприятия / И.А. Бланк.- К. : Эльга: Ника-Центр, 2003.

- 17.Бланк І.О. Інвестиційний менеджмент : опорний конспект лекцій / І.О. Бланк, Н.М. Гуляєва. - К. : КДТЕУ, 2003.
- 18.Бланк І.О. Інвестиційний менеджмент : підручник / І.О. Бланк, Н.М. Гуляєва. - К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2003.
- 19.Бланк І.О. та ін. Фінансова стратегія підприємства / І.О. Бланк та ін. - К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2010.
- 20.Бланк І.О. Управління фінансами підприємств / І.О. Бланк, Г.В. Ситник. - К. : КНТЕУ, 2006.
- 21.Блех Ю. Инвестиционные расчеты: модели и методы оценки инвестиционных проектов : пер. с нем. / Ю. Блех, У. Гетце. - Калининград: Янтарный сказ 2,1997.
- 22.Бондаренко Н.П. Таможенно-тарифное регулирование ВЭД / Н.П. Бондаренко. - М. : МарТ; Ростов н/Д : МарТ, 2007. - 240 с.
23. Бузова И.Н. Коммерческая оценка инвестиций : учебник / И.Н. Бузова. - СПб. : Питер, 2004.
- 24.В.Козаченко, А.Е. Воронкова. - К. : Либра, 2004. - 368 с.
- 25.В.Пучков, Ю.П. Тютиков. - СПб. : КультИнформПресс. - 2002. - 239 с.
- 26.Ван Хорн Д. Основы финансового менеджмента: пер. с англ. / Хорн Д. Ван, Дж. Вахович. - М. : Изд. дом «Вильямс», 2004.
- 27.Варламова М.А. Валютные операции / М.А. Варламова, Т.П. Варламова. - М. : ДАШКОВ И К, 2008. - 272 с.
- 28.Виленский П.И. Оценка эффективности инвестиционных проектов / П.И. Виленский. - М. : Альпина-Бизнес, 2004.
- 29.Виханский О.С. Менеджмент / О.С. Виханский, А.И. Наумов. - 3-е изд. - М. : Гардарика, 2010. - 320 с.
- 30.Довідник ЗЕДівця. - 2-е вид., переробл. і допов. - Х.: Фактор, 2008. - 656 с.
- 31.Задихайло Д.В. Корпоративне управління : навч. посіб. / Д.В. Задихайло, О.Р. Кібенко, Г.В. Назарова. - Харків: Еспада, 2003. - 688 с.
- 32.Ионова А.Ф. Учет и анализ внешнеэкономической деятельности / А.Ф. Ионова, Н.А. Тарасова. - М. : Проспект, 2009. - 352 с.
- 33.Ионова А.Ф. Учет, налогообложение и анализ внешнеэкономической деятельности организации: [учеб. пособ.] / А.Ф. Ионова, Н.А. Тарасова. - М. : ЮНИТИ-ДАНА, 2007. - 399 с.
- 34.Камерон К. Диагностика и изменение организационной культуры / К. Камерон, Р. Куинн. - СПб. : ПИТЕР, 2001.
- 35.Кириченко О. Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності / О. Кириченко, І. Кавас, Я. Ятченко. - К.: Фінансист, 2000.
- 36.Кныш М.И. Стратегическое управление корпорациями / М.И. Кныш,
- 37.Козаченко А.В. Корпоративное управление : учебник для вузов /
- 38.Колесников О.В. Основи наукових досліджень. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 144 с.
- 39.Корнийчук Г.А. Экспортные контракты / Г.А. Корнийчук, А.А. Пелишенко. - М. : Дашков и К, 2008. - 108 с.

40. Корпоративне управління: навч. посіб. / О.Є. Кузьмін, Л.І. Чернобай, А.О. Босак, О.С. Скибінський, М.В. Колісник, З.П. Гаталяк, О.В. Мукан. - Л. : Вид-во Нац. ун-ту «Львівська політехніка», 2004. - 172 с.
41. Крушвиц Л. Финансирование и инвестиции. Неоклассические основы теории финансов : пер. с нем. / Л. Крушвиц. - СПб. : Питер, 2002.
42. Крушельницька О.В. Методологія та організація наукових досліджень: Навч. посібник / О.В. Крушельницька. – К.: Кондор, 2003. – 192 с.
43. Кулицький С.П. Основи організації інформаційної діяльності у сфері управління/ С.П. Кулицький. – К.: МАУП, 2002. – 224 с.
44. Кушнарєнко Н.М. Основы научных исследований: Учеб. пособие/ Н.М. Кушнарєнко, В.К. Удалова. - К.: Вікар, 2003. - 328 с.
45. Лахметкина Н.П. Инвестиционная стратегия предприятия : учеб. пособие / Н.П. Лахметкина. - М. : КноРус, 2006.
46. Лепейко Т.І. Реінжиніринг бізнес-процесів : навч.-практ. посіб. у схемах і таблицях : навч. посіб. / Т.І. Лепейко. - Харків : Вид. ХНЕУ, 2009.
47. Ли Ч. Финансы корпораций: теория, методы и практика : пер. с англ. / Ч. Ли, Д. Финнерти. - М. : ИНФРА-М, 2000.
48. Лігоненко Л.О. Антикризове управління підприємством / Л.О. Лігоненко. - К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2001.
49. Лігоненко Л.О. Управління грошовими потоками підприємства: навч. посіб. / Л.О. Лігоненко, Г.В. Ситник. - К. : Київ. нац. торг.- екон. ун-т, 2005.
50. Лудченко А.А. Основы научных исследований: Учеб. пособие/ Лудченко А.А., Лудченко Я.А., Примак Т.А. - К.: Знання, 2000. – 114 с.
51. Майк Грин. Управление изменениями : пер. с англ. / Майк Грин. - СПб.: ДК, 2007. - 360 с.
52. Методические рекомендации по оценке эффективности инвестиционных проектов / рук. авт. кол. В.В. Коссов, А.Г. Шахназаров. - М. : Экономика, 2000.
53. Мочерний С.В. Методологія економічного дослідження/ С.В. Мочерний. - Львів: Світ, 2001. - 415 с.
54. Мошек Г.С. Менеджмент підприємства : підручник / Г.Є. Мошек. - К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2003.
55. Муравьев А.И. Информатизация научных исследований в экономике/Муравьев А.И., Мирзоев Р.Г., Харченко А.Ф. – СПб, ГУЭФ, 2000. – 363 с.
56. Наринян А.Р. Основы научных исследований/ А.Р. Наринян, В.А. Поздеев. - К.: Изд-во Европейского ун-та, 2002. – 109 с.
57. Наукова новизна в економічних дослідженнях/ Бюлетень ВАК України. – 2002.- №10. – С. 34-35.
58. Наукова та інноваційна діяльність в Україні. Статистичний збірник. – К.: Держкомстат України, 2008.

59. Небова М.І. Теорія корпоративного управління: вузлові питання: навч. посіб. / М.І. Небова. - К.: Центр навч. л-ри, 2004. - 295 с.
60. Основи методології та організації наукових досліджень/ За дер. А.Є. Конверського. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 352 с.
61. Основы корпоративного управления : учеб. пособие / В.И. Россинский. - Ростов н/Д: Феникс; Новосибирск: Сибирские соглашения, 2006. - 252 с.
62. Осовська Г.В. Менеджмент організацій: навч. посіб. / Г.В. Осовська, О.А. Осовський. - К. : Кондор, 2009.
63. П. Гранатуров В.М. Экономический риск: сущность, методы измерения, пути снижения / В.М. Гранатуров. - М. : Дело и Сервис, 2002.
64. П'ятницька-Позднякова І.С. Основи наукових досліджень у вищій школі: Навч. посібник / І.С. П'ятницька-Позднякова. - К., 2003. – 116 с.
65. Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України від 16.04.1991 р. № 959-ХІІ із змінами № 253-VI (253-17) від 10.04.2008 // ВВР. - 2008.- №23.-Ст. 216.
66. Програми нормативних навчальних дисциплін підготовки спеціаліста та магістра галузі знань 0306 «Менеджмент і адміністрування» . – К.: КНТЕУ, 2011. – 360 с.
67. Сенге П. Танец перемен: новые проблемы самообучающихся организаций / П. Сенге, А. Клейнер, Ш. Роберте и др. - М., 2003.
68. Сергеев И.В. Организация и финансирование инвестиций / И.В. Сергеев. - М. : Финансы и статистика, 2000.
69. Стеченко Д.М. Методологія наукових досліджень/ Д.М. Стеченко, О.С. Чмир. - К.: «Знання», 2005. - 309 с.
70. Фаренік С.А. Логіка і методологія наукового дослідження/ С.А. Фаренік. – К.: УАДУ, 2000. - 338 с.
71. Харрингтон Д. Оптимизация бизнес-процессов. Документирование, анализ, управление, оптимизация / Д. Харрингтон, К. Эсселинг, Х. Нимвеген. - СПб., 2002.
72. Храброва И.А. Корпоративное управление: вопросы интеграции. Аффилированные лица, организационное проектирование, интеграционная динамика / И.А. Храброва. - М. : АЛЬПИНА, 2000.
73. Шейко В.М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: Підруч./ В.М. Шейко , Н.М. Кушнарєнко. - К.: Знання, 2011. – 310 с.
74. Широкова Г.В. Управление организационными изменениями: учеб. пособие / Г.В. Широкова. - СПб. : Изд. дом С.-Петербур. гос. ун-та, 2005.